

Fra Borgmesterens Afdeling

Dato 03-06-2021

Borgmesterens Afdelings bemærkninger til anlægsforslag i budgetårene 2024-2025

Magistratsafdelingerne har fremsendt forslag til anlægsprojekter, som ønskes finansieret af de anlægsreserver i 2024 og 2025, der skal prioriteres i budlægningen for 2022.

Forslagene er beskrevet i en fælles skabelon, hvor der udover en beskrivelse af formål og samlet økonomi, er vist nøgletal i form af m²-priser mv. for hvert forslag. Der er også angivet eventuel anden finansiering, fx fra eksterne kilder, som i en række tilfælde får bevillingerne til at 'strække længere'.

I bilag 5.1 er der en oversigt over den finansiering, som magistratsafdelingerne ønsker, efter fradrag af evt. eksternt finansiering. Forslagene er vist i bilag 15-19.

Borgmesterens Afdeling bemærkninger til forslagene er beskrevet i det følgende.

Beløb, der kan prioriteres

Jf. budgetproceduren skal der udmøntes penge i 2024 og 2025 fra en række puljer fra den 10-årige anlægsplan, som gælder for årene 2024-2033.

Der udmøntes 80 mio. kr. fra en buffer i både 2024 og 2025. Bufferen skal imødekomme de behov for investeringer, der løbende vil komme hen over den 10-årige periode. Alle magistratsafdelinger har fremsendt forslag til udmøntningen af pengene.

Udover bufferen udmøntes der på Teknik og Miljøs område puljer til:

- Øvrig kollektiv trafik: 20 mio. kr. i 2024 og 2025
- Infrastruktur – veje: 50 mio. kr. i 2025
- Kombinationsrejseanlæg: 25 mio. kr. i 2024
- Miljø og biodiversitet: 10 mio. kr. i 2024 og 2025
- Klimasikring: 6 mio. kr. i 2024 og 12 mio. kr. i 2025.
- Sikkert i skole: 25 mio. kr. i 2025.

Puljen vedr. "Sikkert i skole" udmøntes via fælles oplæg fra Børn og Unge og Teknik og Miljø.

Forslagene fra den enkelte afdeling må ikke overstige det samlede afsatte beløb i puljerne.

Klima

En del af forslagene til udmøntning af anlægsbufferen i 2024 og 2025 peger på en skalering af projekterne og mulighed for at få mere klimavenligt byggeri ved at anvende klimapuljen til byggeri, som blev afsat som 5% af den samlede bygge- og anlægssum i perioden 2024-2033. På nuværende tidspunkt bygges alt kommunalt byggeri på baggrund af Bygningsreglementet, Aarhus Kommunes 360 graders bæredygtighedsmodel samt Miljø- og energirigtigt byggeri.

Det skal hertil bemærkes, at der i Klimaplanens Indsatskatalog "KA-14: Krav, værktøjer og metoder til drifts- og klimabevidste løsninger i byggeriet" indgår en leverance, som forpligter Aarhus Kommune til at gøre den frivillige bæredygtighedsklasse til standard for alle byggerier. Samtidig fremgår det, at der i Klimaplan-perioden 2021-2024 gennem forsøgsprojekter opbygges erfaringer med bæredygtigt, klimavenligt byggeri, og at disse forventes finansieret via 5 % puljen.

Forslag til kriterier og principper for udmøntningen af Klimapuljen / 5%-puljen skal via Bygningskoordineringsgruppen fremlægges af Direktørgruppen. Dette forventes at ske i 1. halvår 2022, når de første erfaringer foreligger fra de byggeprojekter, som via et tilskud fra Klimafonden bygges mere klimavenligt. Disse erfaringer forventes at udgøre et brugbart fundament til at danne nogle principper

for at udmønte Klimapuljen. Der forventes løbende erfaringer fra disse projekter henover de næste år, og som følge af dette samt den generelle markedsudvikling på området må det forventes, at de principper, som fremlægges for puljen, vil skulle revideres flere gange i løbet af perioden frem til 2033.

Med baggrund i ovenstående foreslås det, at eventuel brug og udmøntning af Klimapuljen til anlægsforslagene i 2024 og 2025 afventer, at principperne for anvendelsen af puljen er fastlagte i sommeren 2022. En eventuel udmøntning til byggeprojekter i 2024 og 2025 kan herefter ske i forbindelse med budgetlægningen for 2023-2026.

Puljen for velfærdstilbud og Oplandspuljen

Puljen for velfærdstilbud og Oplandspuljen blev besluttet med den 10-årige investeringsplan for 2024-2033. Der blev afsat 30 mio. kr. årligt i puljen til velfærdstilbud, i alt 300 mio. kr., og 10 mio. kr. årligt i Oplandspuljen, i alt 100 mio. kr. Puljen for velfærdstilbud har sigte på, at de fysiske rammer for den kommunale service i fremtiden bygges mere sammen, så der er mulighed for at høste de fordele, der kan opnås ved at dele fællesfaciliteter. Med oplandspuljen er formålet at udvikle lokalområderne uden for Ringvejen og i oplandet samt at styrke samarbejdet mellem borgere, politikere og kommune.

Magistratsafdelingerne har med deres bud på anlægsudmøntning for 2024-2025 taget hul på den periode, hvor puljerne skal udmøntes. Selvom der endnu ikke er taget stilling til proces mv. for udmøntning af puljerne, er det relevant at overveje om nogle af de projekter, der er meldt ind til bufferen, kan være relevante i forhold til puljerne.

Det er allerede besluttet, at intentionerne bag velfærdspuljen skal bringes i spil i forbindelse med Sundhed og Om-sorgs projekt med lokalcenter i Lisbjerg i et fælles kommunalt byggeri med øvrige magistratsafdelinger (Børn og Unge, Kultur og Borgerservice og Sociale forhold og Beskæftigelse). Borgmesterens Afdeling forudsætter således, at der udarbejdes et samlet kommunalt projekt, som kan finansieres helt eller delvist via velfærdspuljen for de dele

af projektet, der ikke allerede har et rådighedsbeløb. Der er på baggrund af et foreløbigt mulighedsstudie igangsat en udredning af de økonomiske sider af projektet, ligesom der ses nærmere på yderligere muligheder for samlokalisering og synergier ved projektet.

Der er derudover også andre projekter, hvor puljen for velfærdstilbud kan have relevans. Det drejer sig fx om Sundhed og Omsorgs forslag om modernisering af lokalcentre.

Det drejer sig desuden om Kultur og Borgerservices forslag om nyt bibliotek/medborgercenter i Tranbjerg, der er et eksempel på et projekt, hvor det fremadrettet må være en forudsætning, at man på tværs af afdelinger afdækker de lokale behov for velfærdstilbud, medborgercentre mv., inden projektet igangsættes, således at samlokalisering kan indtænkes i opførelsen af projektet. I denne henseende er det centralt, at afsættet for dette arbejde skal være behovene i lokalområdet. Borgmesterens Afdeling anbefaler derfor i relation til det konkrete projekt, at der arbejdes videre med et tværgående projekt på baggrund af en behovsafdækning i Tranbjerg, hvorefter projektet kan drøftes i relation til velfærdspuljen.

Oplandspuljen er tænkt primært at skulle støtte borgerinitierede projekter. I nogle tilfælde vil det kunne give mening at undersøge muligheden for borgerinitierede projekter i forbindelse med opførelsen af kommunale servicebygninger. Det kunne eksempelvis være ved etablering af fælleskommunalt byggeri i Lisbjerg. I Sundhed og Omsorgs projekt for modernisering af lokalcentre er der foreslået afsat en del af finansieringen (18%) til deltagerbudgetter. Det anbefales, at en mulig pulje og udmøntning koordineres med Oplandspuljen.

Den endelige proces for udmøntningen af midler fra puljen til velfærdstilbud og oplandspuljen er endnu ikke fastlagt, men jf. B2021-forliget er der igangsat en proces, som ender ud i en indstilling næste år.

Sundhed og Omsorg

1. Ny struktur på dagcentre

Strukturen for dagscentre ændres, så de eksisterende 8 samles til 3. Det fremgår ikke, hvad der skal ske med de eksisterende lokationer for de dagcentre, der sammenlægges og flyttes, men Sundhed og Omsorg har oplyst, at lokalerne ligger som del af lokalcentre, og at de frigjorte lokaler forventes brugt til andet formål i forbindelse med lokalcentrenes tilbud og aktiviteter.

I forslaget om en ny tilbygning anvendes en m²-pris på 25.425 kr. (2022-priser). Det vurderes til at være højt set i lyset af, fx kommunale plejeboliger har en m²-pris på 20.874 kr. (2021-priser) og en daginstitution en m²-pris på 18.000-20.000 kr. (2021-priser).

Kultur og Borgerservice

1. Nyt bibliotek/medborgercenter i Tranbjerg

I forslaget tages udgangspunkt i erfaringer fra Gellerup bibliotek, da der ikke findes standardpriser for biblioteksbyggeri. Gellerup bibliotek er tidligere blevet beskrevet som havende en særligt høj standard. Byggepriserne i forslaget er således også højere end de generelle standardpriser for byggeri til offentlige formål. I dette projekt er m²-prisen 23.150 kr. (2022-priser) mens fx kommunale plejeboliger har en m²-pris på 20.874 kr. (2021-priser) og en daginstitution en m²-pris på 18.000-20.000 kr. (2021-priser).

4. Skøjtehal

Forslaget indeholder en restfinansiering på 33,63 mio. kr. Denne forudsættes afsat i det kommende budgetforlig. Forslaget bør vurderes i lyset heraf.

5. Familie-/verdensbad i Gellerup

Det skal bemærkes, at der i forslaget er indregnet et driftsfinansieret anlæg på 180 mio. kr. med en realrente på 3% og en evig løbetid. Det gældende princip er, at driftsfinansieret anlæg af bygninger har en løbetid på maksimalt 30 år. Ved en evigtvarende løbetid og en realrente på 3% vil Kultur og Borgerservice skulle sænke budget og ramme med 5.400.000,00 kr. årligt for evigt. Hvis der i stedet anvendes en 30-årig løbetid, vil Kultur og Borgerservice i stedet skulle sænke budget og ramme med 9.180.000 kr. årligt i 30 år.

Ved en prioritering af forslaget skal der således tages stilling til, om der skal afviges fra de gældende principper.

6. Ramme til kulturbygninger

Forslaget afsætter en årlig ramme på 1 mio. kr. Hvis dette forslag imødekommes, kan det overvejes, om beløbet skal bevilges permanent som et årligt beløb også i årene efter 2025. Dette vil følge praksis fra de tværgående puljer til bygningsvedligehold og genopretning. Beløbet vil dermed på forhånd være prioriteret fra bufferen i fremtidige år udover 2024 og 2025.

7. Istandsættelse og udvidelse af Ungdomskulturhuset

Ungdomskulturhuset og kapellet er beliggende på Amtssygehusgrunden. Der er pt. et forslag til udviklingsplan i offentlig høring. Det forventes, at byrådet ultimo året vil få fremsendt den endelige udviklingsplan til godkendelse. I det omfang der afsættes midler til at imødekomme anlægset, vil det skulle respektere den endelige udviklingsplan samt øvrige rammer og krav i området.

8. Udvikling af Turbinehallen og udvidelse af Filmbyen

Projektet er endnu ikke konkretiseret og forslaget går på at afsætte en ramme til projektet på 10 mio. Heraf skal 1 mio. bruges på forundersøgelse. Hvis forslaget imødekommes, foreslås det, at beløbet til forundersøgelsen afsættes nu, mens den resterende ramme afsættes på en reserve.

Teknik og Miljø

Klimatilpasning

Der er i investeringsplanen afsat i alt 12 mio. kroner om året til klimatilpasning og til sikring af det kritiske vejnet. Forligspartierne var enige om at disse midler alene dækker Aarhus Kommunes andel af omkostningen, idet der i de enkelte projekter kan være gode muligheder for at aftale en delt finansiering, hvor Aarhus Vand A/S står for en stor del af investeringen. Det afhænger af de konkrete projekter, hvor stor en medfinansiering, Aarhus Vand A/S vil kunne bidrage med, og Aarhus Kommune kan ikke pålægge Aarhus Vand A/S en konkret medfinansiering. Derimod skal medfinansiering aftales på forhånd i det enkelte pro-

jekt, og dette forudsættes at ske inden byrådet giver bevilling til projektet.

Forligspartierne bag investeringsplanen har ønsket fortsat at benytte mulighederne for at øge medfinansiering til klimatilpasning i de kommende år, herunder at søge at udnytte eventuelle regelændringer, så vandselskaber fremover i nogle tilfælde kan finansiere klimatilpasning 100%.

Teknik og Miljø har fremsat en række anlægsprojekter, som tilsammen i væsentlig grad overstiger de afsatte midler i investeringsplanen. Kun i et enkelt projekt er der angivet en beskeden medfinansiering fra Aarhus Vand A/S. I stedet for at sikre en høj grad af ekstern medfinansiering foreslås det, at der i betydeligt omfang anvendes midler fra anlægsbufferen til klimaprojekterne.

Mobilitet

Anlægsoverslaget for Udvidelse af Ringvejen med BRT åbner op for en betydelig udvidelse af det projekt, der er forudsat i investeringsplanen. I Investeringsplanen er kun regnet med et projekt, som strækker sig fra Axel Grühnsvej i syd og frem til Universitetshospitalet i Nord. Det samlede anlægsoverslag hertil er på 530 mio. kroner, hvoraf der er forudsat, at Staten finansierer 45 %. Udover dette oprindelige forslag til udvidelse af Ringvejen med BRT foreslår Teknik og Miljø en udvidelse, så den nordlige ende af BRT-forbindelsen føres helt frem til Vestre Strandallé. Dermed udvides anlægsoverslaget til 795 mio. kroner. Der beskrives også en mulighed for to-planskrydsninger ved Silkeborgvej og Viborgvej. Endelig beskrives en mulighed for at udvide i syd til Oddervej. Det foreslås at fremrykke i alt 10 mio. kroner fra 2024 til anvendelse allerede i 2022-23, og desuden foreslås det at udskyde 8 mio. kroner fra 2024-25 til 2026.

I investeringsplanen er de afsatte beløb vedr. infrastruktur-vej og infrastruktur-cykler ikke fordelt på de enkelte år, men samlet som puljer i 2033. Derfor indebærer Teknik og Miljø's forslag på disse områder en fremrykning af beløb på i alt 99 mio. kroner fra 2033 til 2024-25.

Sikkert i skole

De penge, der er afsat til *Sikkert i skole*, er afsat med 20 mio. kroner i 2025 og 19 mio. kroner i 2028. En del af disse penge ønskes fremrykket, så der anvendes 6,9 mio. kroner allerede i 2022 og 4,3 mio. kroner i 2024 samt 15,7 mio. kroner i 2025.

Banegårdsområdet

Forligspartierne bag investeringsplanen var enige om at afsætte en ramme på i alt 40 mio. kroner til realisering af en velfungerende og effektiv trafikafvikling i banegårdsområdet og øvrige byudviklingsopgaver, som følger af helhedsplanen. De første 20 mio. kroner blev afsat i 2025. Da de endelige løsninger på selve Rådhuspladsen og på Banegårdspladsen og Rutebilstationen imidlertid afventer en nærmere afklaring omkring letbanens etape 2 og etableringen af en ny busterminal, blev de sidste 20 mio. kroner først afsat i 2030.

Teknik og Miljø har foreslået, at der afsættes en samlet ramme for tilpasning af Banegårdskvarteret, der er dobbelt så stor, og dermed kommer op på 80 mio. kroner. Som finansiering er det foreslået dels at fremrykke midlerne fra 2030 til 2026 og dels at trække på anlægsbufferen med i alt 40 mio. kroner.

Trafikcentral og ITS

Der er foreslået en betydeligt større investering, end der er afsat midler til i investeringsplanen. Det foreslås således at anvende 50 mio. kroner, hvor der i investeringsplanen kun er afsat i alt 30 mio. kroner. De resterende 20 mio. kroner foreslås finansieret af anlægsbufferen.

Dertil kommer, at der foreslås en fremtidig drift med betydelige driftsomkostninger på 5 mio. kroner årligt til bemanning af trafikcentralen mv. Forligspartierne bag investeringsplanen besluttede, at Teknik og Miljø skulle afsøge mulighederne for automatiserede løsninger og i øvrigt inddrage Østjyllands Brandvæsen og Midttrafik i arbejdet omkring udformning af en trafikcentral. Teknik og Miljø skulle udarbejde forslag til anvendelse af midlerne, herunder et gennearbejdet bud på et fremadrettet driftssetup for hele ITS-området.